

ПЛАН ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА 2019 – 2028г.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Понятието за енергийна ефективност е далеч от старите представи за икономия на енергия. Тя не е изключване на отоплението и лишаване от комфорт. Енергийната ефективност означава извличане на максимална полза от всяка единица енергия чрез съответните навици и използване на модерни технологии за задоволяване на ежедневните нужди. Тя е най-лесния и ефективен начин за намаляване на енергийната консумация и замърсяването на околната среда.

Енергийната ефективност може да се представи като измерител на разумното използване на енергията. В основни линии включва повишаване на ефекта от дейностите, свързани с потребление на енергия, при същевременно намаляване на разходите за това, естествено без загубата на комфорт.

За енергийна ефективност говорят следните фактори:

- Намаляване разходите за скъпи горива и енергии;
- Повишаване сигурността на снабдяването с енергия;
- Подобряване топлинния комфорт;
- Намаляване емисиите на вредни вещества;
- Предпоставка за устойчиво развитие.

Чрез **Плановете за енергийна ефективност (ПЕЕ)** в Р.България се изпълнява държавната политика по енергийна ефективност (**ЕЕ**) за постигане на Националната индикативна цел за пестене на горива и енергии. Тази цел е заложена в **Националния план за действие по енергийна ефективност 2014 – 2020 г.**

Една от ключовите цели е да се подпомогне местната власт при осигуряването на достатъчно финансиране за изпълнение на отговорностите ѝ за предоставяне на адекватни обществени услуги. В това отношение с Плана за енергийна ефективност се цели да се подпомогне общината да намери финансиране за решаването на належащи инфраструктурни проблеми и други социално ориентирани програми.

Държавната политика в направление Енергийна ефективност (**ЕЕ**) се осъществява въз основа на **национални дългосрочни и краткосрочни програми**, приети от МС в съответствие с чл.10 от Закона за енергийна ефективност (**ЗЕЕ**) и наредбите към него. Отговорностите на общините в сферата на енергийната ефективност се съдържат в чл.9 и чл.11, ал.1 и ал.2 от Закона за енергийна ефективност, в чл.6 от Закона за енергетика, в чл.92 от Закона за устройство на територията и в съответствие с изпълнението на регионалните им планове за развитие за определен период.

2. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПРОГРАМАТА

Разработването на ПЕЕ от органите на държавната власт и на местно самоуправление е регламентирано в чл.11, ал.1 от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ), обн. ДВ бр.98 от 2008.

Във връзка с посоченото по-горе изискване на Закона за енергийна ефективност /глава втора, Раздел четвърти, Чл.11 и Чл.12/, е необходимо всяка Община да изготви план и програма за енергийната ефективност. При липса на такива планове и програми, Общините се лишават от средства от бюджета и търпят парични санкции, съгласно „Административно-наказателни разпоредби”, глава седма от ЗЕЕ.

Изготвянето на Общински програми и изпълнение на проекти за повишаване на енергийната ефективност и за използване на възобновяеми енергийни източници /ВЕИ/ е един от приоритетите на Европейския съюз. Основанието за разработване на настоящия документ е свързано с европейското и българско законодателство, с планови и програмни документи.

2.1. Европейско законодателство

- ДИРЕКТИВА 2006/32/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 5 април 2006 година относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги, която отменя Директива 93/76/ЕИО на Съвета.

- ДИРЕКТИВА 2010/31/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 19 май 2010 година относно енергийните характеристики на сградите (преработена версия на ДИРЕКТИВА 2002/91/ЕС)

- ДИРЕКТИВА 2010/30/ЕС относно посочването на консумацията на енергия и на други ресурси от продукти, свързани с енергопотреблението, върху етикети и в стандартна информация за продуктите

- ДИРЕКТИВА 2009/72/ЕС относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия

- ДИРЕКТИВА 2009/28/ЕО за енергията от възобновяеми източници

2.2. Закони в Република България

- Закон за енергийната ефективност

- Закон за енергията от възобновяеми източници

- Закон за опазване на околната среда

- Закон за чистотата на атмосферния въздух

- Закон за устройство на територията

- Закон за защита на потребителите

- Подзаконовни нормативни актове, свързани с посочените закони за прилагането им

2.3. Планови и програмни документи със свързани политики и мерки

- Национален план за развитие на Р България

- Общински план за развитие на община Върбица за периода 2014 г.-2020 г.

- Енергийна стратегия на Република България до 2020 г.

- Национален план за действие по енергийна ефективност 2014-2020 г.

Основен специализиран закон в случая е Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ) , който :

- Определя ангажиментите и ролята на държавата за развитието на енергийната ефективност
- Дефинира политиката за повишаване на енергийната ефективност като съставна част от политиката по устойчиво развитие на страната
- Създава институционални, нормативни и финансови условия за реализирането на националната политика по енергийна ефективност
- Хармонизира политиката по енергийна ефективност на България с изискванията на европейските директиви за енергийните характеристики на сгради и за енергийната ефективност при крайното енергийно потребление
- Национална стратегия, национални планове за действие по енергийна ефективност и национална индикативна цел, индивидуални цели за енергийни спестявания.

Към момента по Закона за енергийна ефективност задължения на всяка Общината са:

- Планове за енергийна ефективност и програми за тяхното изпълнение;
- Енергийни обследвания за всички обитавани сгради за обществено обслужване в експлоатация с разгъната застроена площ над 500 кв. м, а от 9 юли 2015 г. - с разгъната застроена площ над 250 кв. м.
- Проверки за енергийна ефективност на отоплителни водогрейни котли и климатични инсталации;
- Индивидуални цели за енергийни спестявания;
- Управление на енергийната ефективност в сгради и стопански потребители.
- Да представят ежегодно отчети за изпълнение на плановете на изпълнителния директор на Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) енергийна ефективност
- Срокът за представяне на отчетите е 31 март на годината, следваща годината на изпълнение на съответните дейности и мерки
- Отчетите се изготвят по образец, утвърден от изпълнителния директор на АУЕР

3. ОБЗОР НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА

Планът за енергийна ефективност на Община Върбица и програмата към него са разработени и структурирани въз основа на съществуващите данни за административно – териториалната характеристика на Общината, за икономика, за промишленост, за селско стопанство, за инженерна инфраструктура и за сградния фонд .

3.1. Административно - териториална характеристика на община Върбица

/ Населени места, население, географско положение, релеф, климат, води и почви /

Община Върбица е разположена в Североизточна България и е включена в териториалните граници на област Шумен.

Територията на общината е 456,803 кв. км. и заема 13,5% от територията на област Шумен и 3,15% от територията на Североизточен район (СИР, NUTS 2).

Географското ѝ положение е на раздела между Северна и Южна България и попада в Старопланинската област, Предбалкана и Герловския район. Върбица е разположена по северните склонове на главната Старопланинска верига и Котленско-камчийския район в близост до река Камчия и язовир „Тича“.

На североизток община Върбица граничи с община Велики Преслав, на изток с община Смядово, на югоизток с община Сунгурларе, област Бургас, а на югозапад с община Котел, област Сливен. От запад и северозапад граничи съответно с общините Омуртаг и Търговище.

Община Върбица има сравнително неблагоприятно, периферно географско положение поради липсата на главни пътни артерии, състоянието на Върбишки проход, който е затворен и отдалечеността от големи административни и промишлени центрове.

Таблица 1: Разстояния в километри от Върбица до някои големи градове в България

Шумен	Варна	Бургас	Русе	Пловдив	София

54	141	136	144	263	329

Източник: Интернет - <http://bqmaps.com/>

Административния център гр. Върбица е разположен на 54 км от областния град Шумен, на 141 км от голямото морско пристанище и летище – Варна, на 144 км от пристанището на Дунав – Русе и на 329 км от столицата на България - София.

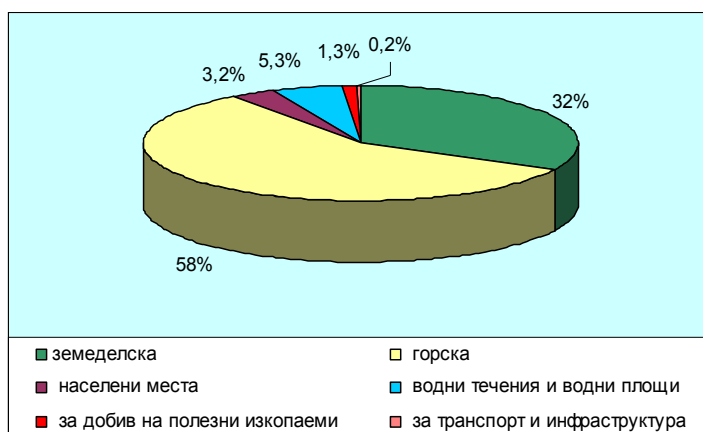
Урбанистичната структура на общината се състои от 16 населени места - град Върбица и селата: Божурово, Бяла река, Иваново, Конево, Крайгорци, Кьолмен, Ловец, Маломир, Менгишево, Методиево, Нова Бяла река, Станянци, Сушина, Тушовица и Чернооково.

Община Върбица е една от 10-те общини в област Шумен. Тя е на второ място по територия и на пето място по население сред общините в областта.

Във Върбица живее 5,8% от населението на област Шумен и едва 1.08% от населението на СИР (10 391 души към 01.02.2011 г.). Най-голяма е концентрацията на населението в общините Шумен и Нови пазар – 61% от общия брой жители на областта. Най-малката община в областта по територия е Венец 222,6 кв. км, а по население Никола Козлево – 6 100 души.

Около 90% от територията на община Върбица се състои от земеделски и горски площи. Най-голям е относителният дял на горите – 262 853 дка (58% при средно за страната 33,5%). Около 32% от територията е заета от земеделска земя – 148 402 дка. Обработваемата земеделска земя по официални статистически данни е около 115 188 дка или около 78% от земеделските територии.

Фиг. 2: Разпределение на площта на община Върбица по видове територии

Източник: Национален статистически институт

Водните течения и водни площи заемат 5,3% от общината. Населените места и другите урбанизирани територии са само 3,2% от общата площ на Върбица (14 667 дка). Най-малък относителен дял съответно 1,3% и 0,2% имат териториите за добив на полезни изкопаеми и за транспорт и инфраструктура.

Община Върбица попада в старопланинската област, в предбалкана и Герловския район, по северните склонове на главната старопланинска верига и Котленско-камчийския район. Релефът на общината се характеризира като полупланински.

Климатът е умерено-континентален, което в съчетание с плодородната земя предполага добро развитие на селското стопанство.

На територията на общината е разположен яз.”Тича” с площ 19 000 дка, с височина на язовирната стена около 54,50 м., а котата на преливния ръб е 186 м. Завирения обем на язовира е 311,80 мил.м3. Водата на язовира се използва за водоснабдяване на градовете Шумен, Търговище, Преслав, както и за напоителни цели.

Основните реки, които преминават през територията на общината и се вливат в яз.”Тича” са: р.Тича, р.Герила, р.Елешница и р.Вардун дере.

Освен яз. ”Тича” на територията на общината има още около 20 микроязовира, които са разпръснати по цялата територия и заемат площ от 5 до 136 дка и имат локално значение – за напояване и риборазвъждане.

В курортния комплекс, който се намира на 4-5 км от града има два минерални извора, с доказани лечебни свойства при стомашно-чревни и очни заболявания.

Отстоянието в километри от административния център – гр. Върбица до отделните населени места в общината е следното: Божурово-8,1 км, Бяла река-10,7 км., Иваново-17,2 км., Конево-10,8 км., Крайгорци-11,8 км., Кьолмен-11,3 км., Ловец-13,7 км., Маломир-5,9 км., Менгишево-7,3 км., Методиево-21,5 км., Нова Бяла река-6,8 км., Станянци-5,4 км., Сушина-18,4 км., Тушовица-14,2 км. и Чернооково-9,5 км.

Населението на община Върбица по постоянен адрес бележи слаба тенденция на намаление, но само с 44 души през 2012 г. спрямо 2007 г., като жителите на общинския център гр. Върбица се увеличават с 56 души за същия период. Населението в селата се променя колебливо, в някои има увеличение, а в други намаление. Най-малкото село по население е Кьолмен 115 души, а най-голямото Бяла река – 1772 души.

Таблица 3: Население по постоянен адрес в община Върбица 2007 - 2012 г.

Населени места	2007	2008	2009	2010	2011	2012
с. Божурово	553	545	547	548	554	559
с. Бяла река	1735	1741	1755	1753	1762	1772
гр. Върбица	4189	4206	4196	4197	4226	4245
с. Иваново	555	551	556	554	548	540
с. Конево	434	432	432	426	440	441
с. Крайгорци	346	346	350	341	344	351
с. Кьолмен	119	118	118	116	115	115
с. Ловец	593	586	582	578	590	595
с. Маломир	571	580	583	584	580	579
с. Менгишево	763	758	744	732	729	727
с. Методиево	751	738	729	721	709	706
с. Нова Бяла река	611	606	605	604	593	602
с. Станянци	950	946	942	949	955	960
с. Сушина	449	446	442	438	444	441
с. Тушовица	1165	1144	1126	1118	1106	1113
с. Чернооково	836	838	842	830	826	829
Община Върбица	14619	14581	14549	14489	14521	14575

Източник: Национална база данни „Население” - <http://www.grao.bg>

Урбанистичната класификация на селищата е слабо поляризирана - един град-Върбица, 2 големи села – Тушовица, Бяла река (над 1000 жители), 9 средно големи села – Чернооково, Станянци, Нова Бяла река, Методиево, Менгишево, Маломир, Ловец, Иваново, Божурово (500-1000 жители), 3 средни села – Крайгорци, Конево, Сушина (200-500 жители) и само 1 малко село – Кьолмен (100 - 200 жители).

Урбанизираността на територията на общината е 32% градско, спрямо 68% селско население /при 73% за страната в полза на градското/. В община Върбица се наблюдава концентрация на населението по селата.

Развитието на селищната мрежа в общината е довело до съсредоточаване на основните административни, промишлени, обслужващи и културни дейности в гр. Върбица. Почти всички хора, живеещи на село, са постоянно пребиваващи там и се занимават със земеделие в лични стопанства. Като цяло икономическият потенциал на градското население в общината е по-висок от този при селското население. Това се обуславя от различния начин на живот и възможностите за трудова реализация. Всички селища разполагат с изградена инфраструктура по отношение на електроснабдяване, водоснабдяване, съобщителни връзки и транспортен достъп, но нямат изградена канализация.

Като физическа структура, селищната мрежа е добре развита, балансирана е върху цялата територия на общината. Дисбалансът (поляритетът) се проявява при демографските, икономическите и функционалните характеристики на селата. По тази причина и поради големия брой населени места, общината има нужда от целево създаване на няколко вторични опорни центъра, различни от град Върбица, които да гарантират балансираното развитие на района в бъдеще.

Отчитайки географското разположение спрямо общинския център, броя на жителите на селата, осигуреността им с обществени и обслужващи функции и други фактори, като естествени вторични пунктове за развитие можем да определим следните 3 опорни центъра:

- **Източен опорен център - с. Бяла река;**
- **Западен опорен център - с. Чернооково;**
- **Северен опорен център – с. Ловец.**

В община Върбица разпространение имат светлосивите и сиви горски почви от IV и V категория. На отделни масиви в с. Методиево, Иваново и Маломир на малки участъци има и III категория земеделски имоти. В южната част на землището на общината в района на селата Тушовица, Бяла река, Нова Бяла река, гр.Върбица, Чернооково, Крайгорци, Сушина Ловец имат дял и земите от VII – X категория, площите на които се считат като неподходящи и неефективни за нуждите на селското стопанство. На такива площи земеделското производство не е рентабилно, добивите са много ниски. За тях са подходящи етеричномаслените култури.

По поречието на река Камчия има условия за добив на инертни материали – пясък, баластра. Бреговете на язовир „Тича” предлагат добри условия за почивка, съчетана с чист планински въздух, спортен туризъм, риболов и др.

На територията на община Върбица няма подземни природни богатства с национално значение.

Според обхвата на районите за планиране, регламентиран с Националния план за развитие Върбица е включена в групата на изостаналите селски райони.

В община Върбица има множество защитени територии, зони и обекти, а именно:

- Съгласно Закона за биологичното разнообразие в екологичната мрежа НАТУРА 2000 са включени следните зони:
 - „Котленска планина” за опазване на дивите птици, с код BG0002029;
 - „Котленска планина” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, с код BG0000117;
 - „Преславска планина” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна;
 - „Голяма Камчия” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, с код BG0000501;
 - „Еко коридор Камчия - Емине” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, с код BG0000393.
- По Закона за защитените територии:
 - „Момин град”;
 - „Конски кестен”;
 - „Червен божур”.

На територията на общината се намира защитен природен обект – резервата “Момин град” с площ 6,6 ха, който представлява елитна букова гора с височина 28 м., диаметър 52 см.,

средна възраст 160 г., II бонитет. Съгласно Закона за защитените територии той е прехвърлен за стопанисване и охрана към Министерството на околната среда и водите.

Общината разполага със защитена местност от находище с червен божур на площ от 11,5 ха. с висока плътност, образуващо характерно растително съобщество с други видове фигуриращи в приложенията на Закона за биологичното разнообразие и Закона за лечебните растения.

От голямо значение за населението от района на горското стопанство са защитните - водоохранителни, противоерозионни и рекреационни функции на горите. На територията му няма обособени вододайни зони.

Горите и горските комплекси на държавно горско стопанство "Върбица" са основен водосборен басейн за язовир "Тича".

Според зоогеографското райониране на България общината е разположена в предпланинския и част от планинския район на северната зоогеографска област.

Голямото различие в надморските височини, богатата хранителна база предопределят и разнообразието в растителния и животински свят.

3.2 Жилищен фонд, домакинства и семейства

По данни на НСИ от преброяването към 01.02.2011 г. жилищните сгради в община Върбица са 4049, а общият брой жилища е 4664. Полезната жилищна площ в общината е 217 745 кв.м. Около 75% от жилищните сгради (3042 броя) са постоянно обитавани, 1007 са необитавани и/или се обитават сезонно. Централно водоснабдени са 98% от жилищните сгради във Върбица. Собствен водоизточник ползват само 0,4% от сградите, 1% имат и централно водоснабдяване и собствен водоизточник.

В населените места на територията на Община Върбица няма изградени канализационни системи и пречиствателни станции.

3.3. Уличното осветление

За оптимизиране на енергопотреблението се разработва внедряване на система за управление на уличното осветление, като се очаква реалните годишни разходи за консумирана енергия да бъдат намалени с не по-малко 15%. Следва да се отчете и високата надеждност на новата уредба, както и намалените експлоатационни разходи за функционирането ѝ.

Очакваните ползи от проекта

1. Постигане на 100%-на осветеност на площите в населените места ;
2. Значително подобряване на светотехническите показатели (с до 6,6 пъти спрямо това преди реконструкцията);
3. Годишна икономия на парични средства;
4. Намалени годишни експлоатационни разходи на новата уредба;
5. Възможност за централизирано управление, за регулиране на мощността и товарния график.

3.4. Енергийна инфраструктура

Електроснабдяването на община Върбица и цялостното стопанисване на електроразпределителната мрежа и съоръженията към нея се осъществява от "Електроразпределение Север АД, район Варна.

Всички 16 населени места на територията на община Върбица са електрифицирани и нуждите на населението от електропотребление са задоволени.

"Електроразпределение Север" АД, електроенергийният системен оператор, осъществява единното оперативното планиране, координиране и управление, осигурява експлоатацията, поддръжката и надеждното функциониране на електропреносната мрежа, поддръжането на

спомагателните мрежи, както и ремонтните дейности и услуги и поддържа електропроводи високо напрежение на територията на община Върбица.

Таблица 34: Електроразпределителна мрежа на община Върбица

Показател	П/ст	Ел.проводи СН	ТП	ТП
Община Върбица	бр.	км	бр.	кVA
	0	98	40	24500

На територията на общината има 98 км ел. проводи СН и 40 трафопоста. Две трети от трафопостовите са в селата, а една трета в града. Инсталираната трансформаторна мощност в общината не е достатъчна за покриването на консумираната мощност от населението и предприятията. Трафопостовите са с мощност 24500 кVA. В новите квартали, предвид застрояването и съсредоточаването на товари в тези райони трафопостовите са недостатъчни.

Така изградената електропроводна мрежа не осигурява достатъчна сигурност и оперативност в захранването на населените места. Инсталираната трансформаторна мощност не е оразмерена за товара от сегашните мощности и трансформаторите работят на границата на натовареност. Електроразпределителната мрежа средно и ниско напрежение също е лошо развита както в пространствен аспект така и в техническо отношение. В градската част тя е въздушна и от части кабелна.

Град Върбица се захранва с две средни напрежения 2 x 10, а селата на 20 кVA. Въздушните изводи 20 кVA. захранват всички населени места от общината, без възможност за резервиране в аварийни ситуации за града, така и за селата.

Всички бъдещи инвестиции на “Електроразпределение Север” АД Варна ще са насочени към постигане на висока сигурност на доставките, подобряване на услугите и клиентското обслужване, както и към утвърждаване на култура на взаимно доверие и лоялност.

За използване на енергия от възобновяеми източници на територията на община Върбица са изградени:

1. „Фотоволтаична електроцентрала” в землището на с.Нова бяла река с инсталирана мощност 683 kw;
2. „Малка електроцентрала с фотоволтаични модули” в землището на с.Конево с инсталирана мощност 600 kw;
3. „Малка водноелектрическа инсталация” след яз.Тича с инсталирана мощност 1895 kw;
4. „Малка водноелектрическа инсталация Тича – Допълнителна турбина” след яз.Тича с инсталирана мощност 315 kw;

3.5. Газоснабдяване

В общи линии енергията, която се консумира за отопление на територията на общината е електроенергия и дървесина, която в последните години е на изчерпване, за което захранването на община Върбица трябва да се осъществи с природен газ. Общата дължина на газоразпределението ще е 30 км. с работно налягане 4 Bar. изградено от полиетиленови тръби /PE – HD/, с което ще се захранят около 12 общински обекта. Приоритетът на развитие предвижда обхващане на всички части на града с газоснабдителна мрежа и осигуряване на възможност за захранване на всички желаещи консуматори. За постигане на целта обаче е необходимо изграждане на газоснабдителна мрежа и газификация на целия град, както и свързване на селата от общината. В тази връзка, имайки предвид стойността на всички тези

мерки и недоброто икономическо състояние на общината трябва да се сменят приоритетите и от газификация да се премине към по-широко и ефективно използване на биомасата.

3.6 Образование

Училищната структура и мрежа в община Върбица е съобразена с действащите законови и подзаконови документи и нормативи и с местните, държавни и европейски стратегии за развитие на образованието.

Последните години във Върбица са закрити 5 училища и през учебната 2016/2017 г. на територията на общината функционират 5 учебни заведения.

Намаляващият брой ученици налага реструктуриране и оптимизация на училищната мрежа.

Брой ученици по училища в община Върбица

№	Населено място	Ученици
1	СУ „Св.П.Хилендарски”-гр.Върбица	580
2	ОУ „Св.св.Кирил и Методий”-с.Бяла река	160
3	ОУ „Васил Левски” с.Иваново	32
4	ОУ „Гео Милев” с.Чернооково	52
	ОБЩО:	824

Във Върбица има 12 действащи детски градини. Броят на децата в тях се променя в тесни граници.

Брой деца в детските градини на община Върбица

№	Населено място	Брой
1	ДГ „Славейче” -Върбица	106
2	ДГ „Щастливо детство”-Н.Б.река	14
3	ДГ „Червената шапчица”-Менгишево	20
4	ДГ „Слънце”-Станянци	12
5	ДГ „Мир”-Маломир	25
6	ДГ „Детски свят”-Иваново	20
7	ДГ „Снежанка”-Сушина	12
8	ДГ „Младост”-Чернооково	34
9	ДГ „Миша”-Конево	6
10	ДГ „Щурче”-Тушовица	12
11	ДГ „Детелина”-Ловец	12
12	ДГ „Кокиче”-Бяла река	42
	Общо:	303

Извършени са обследвания за енергийна ефективност на част от сградния фонд на функция „Образование”. В някои от обектите са автоматизирани горивните и топлинни процеси, като в резултат на това са подобрени икономическите и технически показатели.

№	Обект	Извършени дейности	Година
1	ДГ „Славейче” -Върбица	С проект ОППР през 2010г. е извършено подмяна на дограма,изолация на външни стени и покрив, подменена старата котелна инсталация.	2010
2	ДГ „Щастливо детство”-Н.Б.река	Извършено обследване, подменена дограма, през 2017г. се предвижда изолация на външни стени и покрив и монтиране на водогреен котел и отоплителна инсталация	2010
3	ДГ „Червената шапчица”-Менгишево	Подменена дограма	2010
4	ДГ „Слънце”-Станянци	Подменена дограма	2010
5	ДГ „Мир”-Маломир	Подменена дограма	2011

6	ДГ „Детски свят“-Иваново	Извършено обследване	Подменена дограма	2012
7	ДГ „Снежанка“-Сушина		Подменена дограма	2010
8	ДГ „Младост“-Чернооково	Извършено обследване	Подменена дограма	2009
9	ДГ „Миша“-Конево		-	
10	ДГ „Щурче“-Тушовица	Извършено обследване	Подменена дограма	2009
11	ДГ „Детелина“-Ловец		Подменена дограма	2010
12	ДГ „Кокиче“-Бяла река		Подменена дограма, изолация на външни стени, монтиран водогреен котел и отоплителна инсталация, топлоизолация покрив, подмяна на осветление с енергоспестяващи крушки	2017
14	С У „Св.П.Хилендарски“-гр.Върбица		Подменена дограма, изолация на външни стени, монтиран водогреен котел и отоплителна инсталация	2010г.
15	ОУ „Христо Ботев” с.Тушовица		Подменена дограма	
16	Сграда на ОУ „Св.св.Кирил и Методий”-с.Бяла река		Подменена дограма, изолация на външни стени, подменена старата монтиран водогреен котел и отоплителна инсталация	2009г.
17	Сграда на НУ „Св.св.Кирил и Методий”-с.Бяла река		Извършено обследване, подменена дограма	2009г.
18	ОУ „Васил Левски” с.Иваново		Подменена дограма, изолация на външни стени, монтиран водогреен котел и отоплителна инсталация	2016г.
19	ОУ „Гео Милев” с.Чернооково		Подменена дограма, изолация на външни стени, монтиран водогреен котел и отоплителна инсталация	2008г.
	ОУ „ХРИСТО БОТЕВ" с.Ловец		Нефункционира/закрито/	

Училищата и детските градини имат нужда от саниране и модернизиране на сградите, вътрешни тоалетни /за училищата/, ново обзавеждане на класните кабинети, парно отопление, изграждане на физкултурни салони, кабинети по БДП /безопасно движение по пътищата/, оборудване на здравните кабинети, изграждане на лента за инвалиди и др.

3.7. Състояние на общинския сграден фонд

Сградният фонд на община Върбица е създаден с течение на годините и с цел за задоволяване на потребностите ѝ. Той е разнообразен и разделен по целеви групи, определени по функции и предназначение за по-лесното и бързо оценяване на енергийното потребление във всяка от групите.

№	Обект	Извършени дейности	Година
1	Административна сграда, гр.Върбица	Подменена дограма, изолация на външни стени, монтиран на водогреен котел и отоплителна инсталация	2009г.
2	Стара административна сграда, гр.Върбица	Извършено обследване	
3	Читалище "Пробуда - 1871", гр.Върбица	Извършено обследване подменена дограма, изолация на покрив	2010г.
4	Читалище - "Христо Ботев - 1923", с.Бяла река	Извършено обследване подменена дограма, изолация на покрив	2010

5	Здравна служба - гр.Върбица /бивша поликлиника/	Извършено обследване	2009г.
6	Кметство с.Тушовица	Извършено обследване	2018г
7	Кметство с.Бяла река	Извършено обследване	2018г
8	Административна протоколна сграда	Извършено обследване	2018г

Реализира се проект: „Медицински център гр.Върбица реконструкция и преустройство от Работническа болница и Поликлиника”.Предвижда се отопление с котел на пелети и изграждане на нова отоплителна инсталация,изолация на външни стени и покрив, подмяна на дограма, чрез изграждане на високоефективни отоплителни системи и увеличаване дела на енергията от възобновяеми източници".

3.7.1. Обследване за енергийна ефективност

На основание на раздел II, чл. 19, ал. 2 и ал.3 от ЗЕЕ, на задължително сертифициране подлежат всички сгради за обществено обслужване в експлоатация с разгъната застроена площ над 500 кв. м, а от 9 юли 2015 г. - с разгъната застроена площ над 250 кв. м., като собствениците тези сгради са длъжни да изпълнят мерките за повишаване на енергийната ефективност, предписани от обследването за енергийна ефективност, в тригодишен срок от датата на приемане на резултатите от обследването.

Обследването за енергийна ефективност на сгради включва:

- ✓ идентификация на сградните ограждащи конструкции и елементи и системите за осигуряване на микроклимата, измерване и изчисляване на енергийните характеристики,
- ✓ анализ и определяне на потенциала за намаляване на разхода на енергия; разработване на мерки за повишаване на енергийната ефективност;
- ✓ технико - икономическа оценка на мерките за повишаване на енергийната ефективност;
- ✓ оценка на спестените емисии въглероден диоксид (CO₂) в резултат на прилагането на мерки за повишаване на енергийната ефективност.

3.8. Общински бюджет и финансиране към момента

Източници на общинските бюджетни приходи са собствени приходи (данъчни и не данъчни) субсидии от Републиканския бюджет и други – банкови заеми, трансфери от извънбюджетни сметки, средства от оперативните програми, предприсъединителните инструменти и други външни донори. Действащите понастоящем закони, свързани с местното самоуправление, не осигуряват като цяло достатъчни условия за пълноценна финансова децентрализация на Общините в България. Законът за местното самоуправление и местната администрация не урежда източниците на приходи на самоуправляващите се териториални единици и формирането на разходите им. Законът за местните данъци и такси и Законът за публичните финанси. Ежегодно тази база се уточнява чрез Закона за държавния бюджет за съответната година. Той определя някои специфични ограничения, които са в сила за текущата финансова година. Изискването за стриктно спазване на приоритетите за разходване на средствата по Общинските бюджети е въведено със Закона за държавния бюджет, Общинските съвети сами да утвърждават приоритети, по които да се изразходват постъпилите по бюджетите им средства, с изключение на тези с целево предназначение. Причините за финансовите

затруднения, които Общините срещат при финансирането на проекти за повишаване на енергийната ефективност, се коренят както във финансовите условия в самите Общини, така и в състоянието на финансовия сектор в страната.

3.9. Визия за развитието на общината

С „Общинския план за развитие на Община Върбица от 2014 до 2020 година” се определя дългосрочна визия за развитие на общината, съгласно която към 2020 община Върбица да се превърне в община с привлекателна жизнена среда и добро качество на живота, съхранила културно-историческото, духовното и природното си наследство, с изградена и поддържана техническа и бизнес инфраструктура, осигурила условия за устойчив растеж, конкурентоспособна икономика, селско стопанство, туризъм и услуги.

4. ЦЕЛ И ОБХВАТ НА ПЛАНА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ (ПЕЕ) И ОБЩИНСКА ЕНЕРГИЙНА СТРАТЕГИЯ

4.1. Цели

Основните цели на Плана за енергийна ефективност и програмата за неговото изпълнение са да бъдат идентифицирани възможните дейности и мерки, които да доведат до енергийни спестявания в сгради с вече изпълнени първични енергоспестяващи мерки – детски градини, училища и административни сгради, както и да продължи енергийното обследване на общинските сгради и последващото изпълнение на предписаните мерки.

Политиката на община Върбица по отношение на ЕЕ се базира на общински „План за развитие на община Върбица 2014-2020”.

Община Върбица определя следните цели в програмата за енергийна ефективност.

- намаляване на разходите за горива и енергия;
- намаляване бюджетните разходи за енергия;
- намаляване на замърсяването на околната среда - намаляване на вредните емисии в атмосферата;
- подобряване на качеството на енергийните услуги;
- изграждане/реиновация на инфраструктура, енергоспестяващо улично осветление и нови ВЕИ.

4.1.1. Подцели:

а) Основен ремонт и въвеждане на енергоспестяващи мерки на обществени сгради:

- Извършване обследване за енергийна ефективност на обществени общински сгради в експлоатация, с обща разгърната площ над 250 кв.м;
- Изолация на външни стени;
- Изолация на под;
- Изолация на покрив;
- Подмяна на дограма;
- Енергоспестяващи мерки по котелни инсталации;
- Енергоспестяващи мерки по прибори за измерване, контрол и управление;
- Енергоспестяващи мерки по сградни инсталации;

- б) Намаляване на разходите за улично осветление в населените места;
- в) Намаляване разходите за енергия в сгради и системи, финансирани от и общински бюджет, чрез:
- Реконструкция на съществуващи отоплителни инсталации и изграждане на нови такива;
 - Внедряване на енергоспестяващи технологии и мерки;
- г) Повишаване нивото на:
- Обучения по енергиен мениджмънт на специалисти от общинската администрация;
 - Информираност, култура и знания на ръководния персонал на общинските обекти,
 - Експерти и специалисти в общинската администрация за разработване и реализиране на проекти по енергийна ефективност;
 - Квалификация на експлоатиращия персонал;
- д) Създаване на информационна система за енергопотреблението на сгради и системи, общинска собственост, за изготвяне на анализи и прогнози, Енергийно обследване на сгради и системи, Сертификати и др. Съгласно действащото законодателство.

4.1.2. Потенциал:

При разработването на ПЕЕ се прилага метода на приоритетните целеви групи, като се разглеждат нуждите на групи крайни потребители със сравним модел на потребление на енергията.

Изборът на целеви групи се извършва след преценка на направените разходи за енергия в натурално и стойностно изражение, потенциала за реализиране на икономии, социалната значимост, нивото на комфорт, степента на влияние на структурите на администрацията, желанието на отделните структури към общината и др.

Възможностите за реализиране на проекти за енергийна ефективност в Община Върбица се насочват в четири сектора:

- ✓ сектор "Сграден фонд" с целеви групи - детски градини, училища, социални домове и административни сгради;
- ✓ сектор "Услуги" с целева група "Улично осветление" и осветление в административните сгради;
- ✓ сектор " Възобновяеми енергийни източници ".

В сектор "Сграден фонд" най- ефективните енергоспестяващи мерки са:

- Енергийно обследване на сградите.
- Подмяна на съществуващата дървена и стоманена дограма с нова пластмасова и алуминиева дограма със стъклопакет с нискоемисийно стъкло;
- Теплоизолация на покриви;
- Полагане на фасадна теплоизолация;
- Повишаване ефективността на отоплителната инсталация и въвеждане на система за автоматично регулиране ;

- Внедряване на възобновяеми енергийни източници (напр. за сградите с непрекъсната употреба, като детски градини, болници, соц.домове и др.) е подходящо поставянето на термосоларни инсталации за топла вода.

В сектор "Услуги" най-ефективните енергоспестяващи мерки са: Подобряване на енергийните характеристики на енергийните системи:

- Обследне за енергийна ефективност на системата и анализи;
- Повишаване на енергийната ефективност на уличното осветлението чрез внедряване на определени мерки по дейности;
- Оптимален режим за включване и изключване на уличното осветление ;
- Система за мониторинг на уличното осветление.
- Въвеждане на енергоефективни уреди ;
- Подмяна на осветителните тела с енергоспестяващи в общинските сгради;
- Оптимизиране броя на осветителните тела;

В сектор "Възобновяеми енергийни източници" могат да се приложат мерки за енергийна ефективност както в общинския сектор така и по инициатива на частни ползватели и инвеститори. Целта е намаляване използването на горива, замърсяващи по-малко околната среда и растящите изисквания на населението по отношение на опазването на околната среда и подобряване на качеството на живот, предотвратяването и решаването на екологичните проблеми в общината ще се предприемат действия за повишаване информираността на живеещите за възможностите за въвеждане и използване на енергия от възобновяеми енергийни източници. През последните години нараства интересът към слънчевите колектори и системи за затопляне на вода, тъй като за нашата климатична зона слънчевите системи могат да доставят от 50 до 75 % от потребностите от топла вода.

5. ПРИОРИТЕТИ, ОБХВАТ И ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА „ПЛАН ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА И ПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО МУ ЗА ПЕРИОДА 201 -2028 Г.”

В „Общинския план за развитие на Община Върбица от 2014 до 2020 година”, за приоритетна област 2.2. е определено „Подобряване устройството на територията и ефективността на енергийните мрежи, ВЕИ и сградния фонд“ със специфична цел:

Специфична цел 2.2.1.

Повишаване на енергийната ефективност, чрез изграждане на алтернативни енергийни източници и обновяване на енергийната инфраструктура.

Мярка 2.2.1.1.

Изграждане и обновяване на електропреносната мрежа.

Мярка 2.2.1.2.

Изграждане и експлоатация на енергийната инфраструктура и на алтернативните източници на енергия.

Мярка 2.2.1.3. Подобряване на енергийната ефективност на сградния фонд

5.1. Приоритети

За изпълнение на специфична цел 2.2.1. по „Общинския план за развитие на Община Върбица от 2014 до 2020 година”, в ПЕЕ са определени следните приоритети:

Приоритет 1. Изграждане и развитие на устойчива енергийна инфраструктура

Специфична цел 1.1. Повишаване на енергийната ефективност в публичната общинска инфраструктура

Мерки:

- Извършване на обследвания за ЕЕ на сгради общинска собственост;
- Изготвяне на инвестиционни проекти за въвеждане на мерки за ЕЕ в сгради общинска собственост;
- Изграждане на системи за контрол и мониторинг на резултатите от реализираните мерки за ЕЕ;

Очаквани резултати:

- Подобряване на комфорта на обитаване в обществените сгради и постигане на нормативно определените параметри на средата за отопление и осветление;
- Оптимизиране на бюджетните разходи в резултат на постигнатите икономии на енергия от изпълнените енергоефективни мерки, спрямо нормативно определените за предходни периоди;
- Намаляване на въглеродните емисии от публичната инфраструктура.

Специфична цел 1.2. Повишаване на енергийната ефективност на уличното осветление

Мерки:

- Изготвяне и поддържане на база данни за електроенергийните и светлотехнически данни за системата на уличното осветление в общината;
- Енергийно обследване на системата за улично осветление;
- Ремонт на съществуващото и изграждане на ново улично осветление, въвеждане на мерки за ЕЕ;
- Поетапно изграждане на автономно енергоспестяващо улично осветление;

Очаквани резултати:

- Подобряване на качеството и ефективността на уличното осветление и привеждането му в съответствие с хигиенните норми;
- Намаляване на бюджетните разходи за улично осветление;
- Подобряване на безопасността и физическите характеристики на градската среда.

Приоритет 2. Оползотворяване на енергията от възобновяеми енергийни източници

Специфична цел 2.1. Повишаване на дела на енергията от ВЕИ, използвана в общинските сгради

Мерки:

- Инсталиране на системи използващи възобновяеми енергийни източници в сгради – общинска собственост /соларни и фотоволтаични инсталации, термопомпи, биомаса/;
- Разработване и прилагане на мерки за въвеждане на хибридно улично осветление, което представлява захранване на уличните лампи с енергия от слънцето. Генерираната през деня енергия се съхранява в батерия, която може да осигури нощното осветление;

Очаквани резултати:

- Подобрени енергийни характеристики на общинския сграден фонд и подобрен енергиен комфорт за работещи и посетители;
- Подобряване качеството на услуги, предоставяни от общината;
- Намаляване на разходите за енергия за отопление и осветление в публичния сектор;
- Намаляване на въглеродните емисии генерирани в публичния сектор

5.2. Обхват на Общинския план и програма за енергийна ефективност

Изпълнението на Общинския план за енергийна ефективност ще се осъществи за период от 3 години за този период е и разработена програма за реализация на Плана за енергийна ефективност, където ще се вземе под внимание финансовото осигуряване и тежест на плана върху общинския бюджет както във времето така и по отношение на различните източници на финансиране на плана и възможностите за неговото реално изпълнение.

5.3. Очаквани ефекти от изпълнението на Плана за енергийна ефективност на община Върбица

Прилагането на плана ще допринесе за повишаването на жизнения стандарт на населението, опазването на околната среда и подобряването на екологичната обстановка, изграждането на нова и разширяването на съществуващата инфраструктура, които са приоритети за развитието на общината.

Чрез повишаване на енергийната ефективност ще се намалят разходите на общинския бюджет и ще се осигурят средства за решаване на други жизнено важни обществени проблеми.

Най-важните резултати, които ще се постигнат с реализирането на ПЕЕ са следните:

- ✓ Икономия на топлинна енергия;
- ✓ Икономия на електрическа енергия;
- ✓ Икономия на гориво;
- ✓ Намалени емисии парникови газове;
- ✓ Икономия на средства.

Освен горните практически резултати, изпълнението на ПЕЕ ще доведе до:

- ✓ Опазване на околната среда;

Замяна на енергия от класически източници;

- ✓ Забавяне на процеса на изчерпване на природните енергийни ресурси;
- ✓ Подобряване на условията и стандарта на живот на хората;
- ✓ Диверсифициране на енергийните доставки и намаляване на зависимостта на обектите от цените на горива и енергии;
- ✓ Подпомагане постигането на устойчиво енергийно развитие и подобряване на показателите на околната среда

**5.4. ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩИНА ВЪРБИЦА
В ОБХВАТА НА ПЛАНА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ ЗА ПЕРИОДА 2019 – 2028 год.**

	Наименование на мярката	Очакван резултат	Срок	Индикативна цена	Индикатори за резултат
1.	<u>Приоритет 1.</u> <u>Изграждане и развитие на устойчива енергийна инфраструктура</u>				
1.1.	<i><u>Специфична цел 1.1.</u></i> <i><u>Повишаване на енергийната ефективност в публичната общинска инфраструктура.</u></i>				
1.1.1.	Извършване на обследвания за ЕЕ на 5 сгради общинска собственост;	Идентифициране на енергоспестяващите мерки	2019-2021	-	Брой сгради с извършени енергийни обследвания. Доклади от извършено енергийно обследване.
1.1.2.	Изготвяне на инвестиционни проекти за въвеждане на мерки за ЕЕ в 6 сгради общинска собственост и тяхното изпълнение;	Подобряване комфорта, осветлението и отоплението	2019-2021	40 000 лв.	Спестени разходи – лв.
1.1.3.	Изграждане на 2 системи за контрол и мониторинг на резултатите от реализираните мерки за ЕЕ;	Въвеждане на системи за наблюдение, поддържане и експлоатация на сградите	2021-2025	5 000 лв.	Спестени разходи – лв.
1.2.	<i><u>Специфична цел 1.2.</u></i> <i><u>Повишаване на енергийната ефективност на уличното осветление</u></i>				

1.2.1.	Енергийно обследване на системата за улично осветление;	-определяне на енергийните характеристики -Идентифициране на енергоспестяващите мерки	2021	8 000 лв.	Доклад от извършено енергийно обследване.
1.2.2.	Ремонт на съществуващото и изграждане на ново улично осветление, въвеждане на мерки за ЕЕ;	-Намаляване разхода за ел. енергия	2022	150 000 лв.	Брой осветителни тела. Спестени разходи – лв
1.2.3.	Поетапно изграждане на автономно енергоспестяващо улично осветление;	-Намаляване разхода за ел. енергия	2022	800 000 лв.	Брой осветителни тела Спестени разходи – лв
2.	<u>Приоритет 2.</u> <u>Оползотворяване на енергията от възобновяеми енергийни източници</u>				
2.1.	<i>Специфична цел 2.1. Повишаване на дела на енергията от ВЕИ, използвана в общинските сгради</i>				
2.1.1.	Инсталиране на системи използващи възобновяеми енергийни източници в 5 сгради – общинска собственост /соларни и фотоволтаични инсталации, термопомпи, биомаса/;	-Подобрени енергийни характеристики -Намаляване разхода за ел. енергия	2022-2025	580 000 лв.	Спестени разходи – лв

6. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Като се отчита специфичният характер и сложността на всеки конкретен обект, както и спецификата и вида на избраните мерки, дейности и проекти е препоръчително Плана за енергийна ефективност да се изпълнява следвайки нормативно определената етапност, например:

✓ **Обследване за енергийна ефективност на сгради и системи** – детайлно обследване на енергийната ефективност на общинските сгради и на ситемите за улично осветление, анализ на фактическите енергийни баланси и идентифициране на проектите;

✓ **Инвестиционно намерение** - това включва извършването на определени проучвания, с които се цели да се установи дали е целъсъобразно осъществяването на инвестиционното намерение, начините и мащаба на изпълнението му и др.

✓ **Предварително проучване** – необходимо е да се направи предварително /т. нар. предпроектно/ проучване за състоянието на обектите, в които е предвидено да бъдат реализирани мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление – състояние на съоръженията, конструкциите, енергийните системи, изследване на енергийните разходи за последните години и др.

✓ **Инвестиционен проект** – разработване на инвестиционен проект е необходимо в някои случаи, поради спецификата и обема на предвидените дейности.

✓ **Подготовка и изпълнение на строителството** – това включва подготовка на всички необходими документи и извършване на съответните строително-монтажни дейности за постигане на поставената цел.

✓ **Мониторинг** – за установяване на намалението на енергийното потребление след реализацията на съответните дейности и мерки, следва да се извършват ежемесечно отчитане и записване на параметрите от измервателните уреди, инструктаж на техническия персонал по поддръжката на инсталациите и др.

7. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

В момента Общината не разполага със достатъчно собствени бюджетни финансови средства за инвестиции в проекти по ЕЕ. В интерес на Общината е да реализира подобни проекти, тъй като изразходва значителни средства от бюджета си за енергийни ресурси. Реализирането на подобни проекти не само облекчават Общинския бюджет, но и водят до модернизация на обектите при гарантиран енергиен комфорт. Те са атрактивни и изгодни, тъй като генерират енергоспестяващи ефекти, а не разходи. При реализирането на проекти за подобряване на енергийната ефективност няма дълги периоди на строителство и средствата започват да се възстановяват веднага след влагането им. Инвестирането в енергийната ефективност не е самоцел, а е средство за намаляване на разходите, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда.

За реализиране на проектите, които са включени в Общинската програма по Енергийна ефективност, може да бъдат използвани следните източници на финансиране:

- Републикански (държавен) бюджет - средствата за изпълнение на целевите годишни програми за осъществяване на мерки по ЕЕ се предвиждат ежегодно в републиканския бюджет, в съответствие с възможностите му (чл. 11, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕЕ);
- Общински бюджет - собствени средства за изпълнение на целеви програми за осъществяване на мерки по ЕЕ - при ЕСКО договори от собствен капитал на изпълнителя или чрез предоставяне на участие в ПЧП на други инвеститори (търговски дружества, банки);
- Замен капитал - предоставян от финансови институции (банки, фондове, търговски дружества, включително и предприятия, предлагащи услуги в областта на енергийната ефективност), емисии на Общински облигационни заеми (ценни книжа), финансов лизинг и др.
- безвъзмездни средства (грант, субсидия) от различни фондове и международни програми;

За правилното прилагане на финансовите механизми и за да може Общината най-ефективно да се възползва от тях е необходимо: задълбочено проучване на условията за финансиране, правилно ориентиране на целите на конкретен проект към целите на определена програма или фонд, точна оценка на възможностите за съфинансиране и партньорство, достижими, изпълними и измерими екологични и икономически ползи от проекта, ресурсно обезпечаване и ефективен контрол над дейностите и разходване на средствата.

Финансирането (цялостно или частично) на *проектите по Енергийна Ефективност може да се осъществи от различни източници*, като ползването на всеки от тях зависи от юридическия статут на собственика на проекта, както и от спецификата на самия проект, а именно:

Бюджетни средства

Средствата са съобразно възможностите на бюджета за съответната година.

При обекти общинска собственост средствата, предоставяни от републиканския бюджет, могат да бъдат заявени чрез бюджетите на общините и се определят като целеви субсидии от републиканския бюджет. За реализирането на програми за енергийна ефективност, в съответствие с изискванията на чл. 11, ал. 2 от ЗЕЕ, съставяни всяка година от централните органи на изпълнителната власт, областните управители и другите държавни органи, се предвиждат средства от републиканския бюджет. Средствата са съобразно възможностите на бюджета за съответната година.

Отпуснатите от държавния бюджет средства трябва да бъдат изразходвани в рамките на една календарна година.

Собствени средства

Стопанските субекти могат да реализират предложените мерки за енергийна ефективност чрез собствени средства. Възможно е да ползват и някои от споменатите по-горе механизми.

8. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЕЕ И ПРОГРАМАТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО МУ

Наблюдението на изпълнението на Общинския план за енергийна ефективност се извършва от Областния съвет по енергийна ефективност и от Агенцията за устойчиво енергийно развитие - специализирана структура сформирани по силата на

Закона за енергийната ефективност за осъществяване на взаимодействие с органите на държавната власти и местно самоуправление при изпълнение на мерките за енергийна ефективност. Тя ежегодно събира и обобщава информация за изпълнението на плановете за енергийна ефективност.

Наблюдението и контролът на плана и на общинската програма по ЕЕ продължава през целия период на действие. Събраната информация, сравнението и направените изводи се оформят в доклад. Въз основа на тези доклади се изготвя отчета за изпълнение на програмата всяка година. Той се представя на заседание на Общински съвет от кмета на общината до края на първото тримесечие на следващата година /при приемане на бюджета за всяка следваща година/.

При необходимост от корекция и актуализация на програмата, кметът на общината внася предложение за това отново в Общинския съвет. ПЕЕ има отворен характер и в срока на действие ще се усъвършенства, допълва и променя в зависимост от новопостъпилите данни, реалните потребности, срещаните проблеми и финансовите възможности.

9. ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ

При осъществяване на текущ контрол по изпълнението на целите и мерките на Общинския план за енергийна ефективност съществено значение има процеса на оценяване. Оценка е структуроопределящ елемент на изпълнение на програмния документ и ориентир за правилността на провежданата политика по енергийна ефективност. За Общинския план по енергийна ефективност, в зависимост от времевия хоризонт (2019-2028 г.), се формират междинна оценка и последваща оценка.

Междинната оценка следва да се извършва след първата година на периода на действие на общинския план за енергийна ефективност. В рамките на тази оценка следва да се оценят обобщените резултати от изпълнението му, като се прави и преглед на степента на достигане на формулираните цели и мерки и се отчетат възникналите положителни или отрицателни отклонения. Оценка следва да се извърши с конкретен анализ, въз основа на който да се предвиди съответната реакция. Това реално може да послужи и като начало на евентуално усъвършенстване и актуализация на плана.

За целта е необходимо редовно да се докладва информацията относно:

- Създаване и поддържане на информационна база за състоянието на ЕЕ в общината, оптимизиране на обема и повишаване на достоверността на набираната статистическа информация;
- Резултати от изпълнението и ефектите от плановете по ЕЕ в общината.

С цел наблюдението и контрола на изпълнението на Плана за енергийна ефективност са определени следните индикатори:

- бр. обследвани сгради;
- бр. обновени сгради – общинска собственост;
- бр. подменени осветителни тела с енергоспестяващи;
- извършени реконструкции на улично осветление;
- спестени горива – тон;
- подменени отоплителни инсталации;

- спестена ел. енергия – kWh;
- използвани възобновяеми енергийни източници;
- спестени емисии;

Последващата оценка, която следва да се извърши една година след приключване на срока на действие на плана, трябва да съдържа:

- Оценка на ефективността и ефикасността на използваните мерки, инструменти и ресурси за изпълнението на плана;
- Анализ на факторите при изпълнение на Общинския план по енергийна ефективност;
- Изводи, относно същността и начина на прилагане на общинския план за енергийна ефективност, както и на резултатите от осъществените мерки.

Оценката може да се осъществява от експертите на общинската администрация, но е възможно тя да се извършва от независим експерт.

Наблюдението и оценката трябва да проследяват не само използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно да отчитат настъпващите промени, в резултат на интервенциите.

Оптималното осъществяване на дейностите по наблюдение и оценка на изпълнените или нереализирани цели от настоящата програма, ще позволи до голяма степен да се води успешна областна политика по енергийна ефективност.

10. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

В съответствие с чл. 11, ал.3 от Закона за енергийна ефективност органите на държавната власт ежегодно изпращат отчет до изпълнителният директор на Агенцията за устойчиво енергийно развитие.

В съответствие с чл.12, ал.3 от ЗЕЕ изпълнителният директор на АУЕР утвърждава образец на отчет на изпълнението на дейностите и мерките от ПЕЕ, като този образец трябва да бъде неразделна част от ПЕЕ. Този образец е разработен в таблична форма, посредством която се систематизират данните и резултатите (очаквани и постигнати) от изпълнението на дейностите и мерките от ПЕЕ. Към образца са разработени и указания за неговото попълване.

За получаване на актуалните форми за отчет и указанията към тях се използва сайта на АУЕР - www.seea.government.bg